

Η ΠΡΟΔΩΣΙΑ ΤΗΣ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ

Η Αμμόχωστος πάντα εθεωρείτο ως ένας πιθανός χώρος απόβασης των Τούρκων. Για αυτό το λόγο στην αποβατική δύναμη αντιπερισπασμού, οι Τούρκοι είχαν δώσει εντολή να πλεύσει προς Αμμόχωστο. Όταν τα ραντάρ του Αγίου Ανδρέα έπιασαν την νηοπομπή στις οθόνες τους, αυτή είχε πορεία προς Αμμόχωστο! Όμως γρήγορα αποδείχθηκε ότι ήταν απλά μια νηοπομπή αντιπερισπασμού, για να δώσει την εντύπωση ότι οι Τούρκοι θα αποβιβάζονταν στην Αμμόχωστο, όπου υπήρχε και ισχυρός θύλακας Τουρκοκυπρίων. Όμως και εδώ οι Τούρκοι τα έκαναν θάλασσα!

Η αποβατική δύναμη αντιπερισπασμού, άλλαξε πορεία προς ανατολάς και μετά προς βορρά, πολύ ενωρίτερα από ότι προέβλεπε το σχέδιο, και πολύ πριν εμφανισθούν τα πλοία της κυρίως απόβασης στα ανοιχτά των Κυπριακών χωρικών υδάτων στα Β. του νησιού. Έτσι κατέστη σαφές ότι επρόκειτο για δύναμη αντιπερισπασμού και τίποτα παραπάνω!

Στην Αμμόχωστο το βράδυ προ της εισβολής, έγινε η αλλαγή σειρών της ΕΛΔΥΚ. Δηλαδή 450 νέοι οπλίτες αντικατέστησαν την 19η Ιουλίου, ισάριθμους Ελδυκάρους, που θα γύρναγαν στην Ελλάδα για να απολυθούν.

Στις 23 Ιουλίου διανύουμε τη δεύτερη μέρα από την συμφωνία κατάπαυσης πυρός και οι Τούρκοι βλέποντας ότι οι Έλληνες την τηρούν έντιμα, προχωρούν συνεχώς... τελείως ανέντιμα και με την ανοχή των ΟΗΕδων.

Καταφέρνουν έτσι να εγκλωβίσουν τμήματα που έχουν διαταγή διατήρησης της θέσης και όταν σιγουρευτούν για την οπλική υπεροχή τους απέναντι στους «ακίνητους» αμυνόμενους, να επιτεθούν για να τους εξοντώσουν... Έτσι εγκλώβισαν και διέλυσαν με ενέδρα την 181 ΜΠΠ, η οποία απεγκλωβιζόταν αμαχητί αφού έβλεπε ότι οι Τούρκοι την περικύκλωναν και η Μοίρα είχε εντολή κατάπαυσης πυρός, επιτρέποντας στους Τούρκους να την πλησιάσουν κυκλωτικά και ακίνδυνα. Στην έξοδο της προς Συγχαρί, ανακόπηκε η πορεία της και αναδιπλούμενη έπεσε σε εχθρική ενέδρα και εξοντώθηκε, μόλις που νύχτωνε. Οι Τούρκοι εκμεταλλευόμενοι την εξουδετέρωση της 181 ΜΠΠ, προώθησαν δυνάμεις και κατέλαβαν το φρούριο του Μπουφαβέντο στο Πενταδάκτυλο, υψώνοντας προκλητικά μια μεγάλη σημαία. Ταυτόχρονα Τούρκοι καταδρομείς εισχωρούσαν στα ενδότερα της εθνοφρουράς για δολιοφθορές σε στρατηγικούς στόχους.

Η τουρκική υπεροπλία πλέον, αλλά και η ατιμία της εκμετάλλευσης της ανακωχής για ασφαλή προώθηση ήταν ασύγκριτη, απέναντι σε μια άτακτη Εθνοφρουρά, που έδειχνε ανίκανη να απαντήσει. Οι Έλληνες αξιωματικοί των τμημάτων της Εθνοφρουράς πλέον πέρα από την απείθεια, αντιμετώπιζαν ανοικτά και την εχθρότητα πλέον των ελληνοκυπρίων εθνοφρουρών...

Όμως οι Τούρκοι προς το παρόν κάνουν ένα αγώνα δρόμου με τον χρόνο για να πετύχουν προωθήσεις εκεί όπου δεν τα κατάφεραν με πολεμικά μέσα. Ακόμα δεν δίνουν σημασία στον τομέα της Αμμοχώστου.

Τα νέα από εκεί είναι συγκρατημένα αισιόδοξα για αυτούς. Οι Τουρκοκύπριοι του θύλακα, έχουν οχυρωθεί στο κάστρο και τα τείχη της Παλαιάς Πόλης και αμύνονται έναντι των ανδρών της Εθνοφρουράς που τους πολιορκούν, με πενιχρά όμως αποτελέσματα. Άλλωστε οι Τούρκοι ετοιμάζονταν για αυτές τις μέρες επί χρόνια!

Εξαίρεση μέσα στο χάος, το ανήσυχο βλέμμα των Κυπρίων μονίμων και εφέδρων αξιωματικών και οπλιτών, που αντελήφθησαν την προδοσία και άρχισαν να οργανώνουν μεταξύ τους Ομάδες Μάχης. Φωτεινή εξαίρεση από τους Ελλαδίτες Αξιωματικούς απετέλεσε ο Αντισυνταγματάρχης Ανδρέας Μουζάκης, που ηγήθηκε της μοναδικής Ελληνοκυπριακής επίθεσης για την κατάληψη του πολυβολείου στο τουρκικό Λύκειο. Εκεί, έξω από τα Τείχη της Αμμοχώστου, σκοτώθηκε ο ηρωικός Αντισυνταγματάρχης Μουζάκης, μεσημέρι της 20ης Ιουλίου 1974.

Όταν κάποια στιγμή καταλήφθηκε το τουρκικό πολυβολείο, αιφνιδιάστηκαν οι Τούρκοι από την επίθεση και υποχωρώντας ξανά μέσα στα Τείχη, μετέδωσαν τον πανικό σε ολόκληρη την - για χρόνια - τουρκοκρατούμενη παλαιά πόλη της Αμμοχώστου. Οι έφεδροι ζήτησαν ενισχύσεις, εξηγώντας στον Διοικητή Ζαρκάδα ότι «οι πύλες είναι ανοικτές, ο πανικός μεταξύ των Τούρκων διάχυτος και - με λίγους ακόμα μαχητές - η επιχείρηση για κατάληψη της εντός των Τειχών Αμμοχώστου θα είναι νικηφόρα».

Εξήγησαν επίσης οι έφεδροι στον Διοικητή ότι «εάν η παλαιά πόλη καταληφθεί και οι Τούρκοι είναι πλέον ανάμεσα τους, ο κίνδυνος για βομβαρδισμό της Αμμοχώστου απομακρύνεται, χωρίς να αποκλείεται και το ενδεχόμενο οι εισβολείς να μην θεωρήσουν πλέον την Αμμόχωστο σαν στόχο προτεραιότητας». Τα εξήγησαν αυτά οι έφεδροι στον Συνταγματάρχη Ζαρκάδα, για να πάρουν την πιο προδοτική διαταγή που ακούστηκε ποτέ από Έλληνα Αξιωματικό: «Άμεση υποχώρηση, η κατάληψη της παλαιάς Αμμοχώστου δεν είναι δική σας δουλειά...! Σας διατάζω να υποχωρήσετε αμέσως». Με αυτή την διαταγή, η ευκαιρία για κατάληψη της εντός των Τειχών Αμμοχώστου χάθηκε οριστικά... Ανήμποροι να ενεργήσουν όπως θα έπρεπε, οι έφεδροι υποχώρησαν στο Δασάκι των Δικαστηρίων και στα γύρω κτίρια, άρχισαν να δέχονται - αμυνόμενοι πλέον - τα πυρά των Τούρκων από τα Τείχη. Σε λίγο άρχισε και η τουρκική αεροπορία να βομβαρδίζει το κέντρο της Πόλης, την παραλία της Αμμοχώστου και τις θέσεις τους. Ο Διοικητής Αμμοχώστου Συνταγματάρχης Ζαρκάδας φρόντισε έγκαιρα να ολοκληρώσει το δικό του μέρος της προδοσίας. Πρόδωσε την Αμμόχωστο από τις πρώτες ώρες, της πρώτης ημέρας, της πρώτης φάσης της Εισβολής, εκτελώντας με απόλυτη ακρίβεια τις εντολές που είχε πάρει και που μόνο εκείνος γνώριζε. Το γεγονός ότι ο ρόλος του Συνταγματάρχη Ζαρκάδα και των ανθρώπων του είχε τελειώσει από την πρώτη μέρα, αποδείχθηκε μόλις ανακοινώθηκε η προσωρινή κατάπαυση πυρός, χάριν των δήθεν «συνομιλιών της Γενεύης». Με το πρόσχημα ότι «όφειλαν να επισκεφθούν το ΓΕΕΦ», ο Διοικητής Ζαρκάδας και το επιτελείο του εξαφανίστηκαν οριστικά, εγκαταλείποντας όλα τα Τμήματα και την Αμμόχωστο χωρίς Στρατιωτική Διοίκηση!

Για την πόλη της Αμμοχώστου, η δεύτερη φάση της Εισβολής άρχισε ενωρίς το απόγευμα της 13ης Αυγούστου 1974 με βομβαρδισμό, και με δύο Τμήματα να προσπαθούν να την υπερασπιστούν: Ένα Τμήμα από 32 εφέδρους στο Δασάκι των Δικαστηρίων και ένα δεύτερο Τμήμα στο Νοσοκομείο της Πόλης, με επικεφαλής τον Λοχαγό Στέλιο Κάτσιο. Οι έφεδροι στο Δασάκι χωρίς Διοίκηση. Ο αρχαιότερος από τους Αξιωματικούς έπρεπε να αναλάβει τη Διοίκηση. Έτυχε να είναι ο έφεδρος Ανθυπολοχαγός Πάνος Ιωαννίδης. Οι εχθροπραξίες συνεχίστηκαν μέχρι και το μεσημέρι της Πέμπτης 15ης Αυγούστου 1974. Το απόγευμα της ημέρας εκείνης, ο βομβαρδισμός εντάθηκε, οι Τούρκοι πύκνωσαν τα πυρά από τα Τείχη και κάποιο φορητό ραδιόφωνο μετέδιδε ότι «τα τουρκικά άρματα κατευθύνονται προς την Αμμόχωστο, κινούμενα χωρίς αντίσταση, χωρίς τη συνοδεία πεζικού και με μέγιστη ταχύτητα στον αυτοκινητόδρομο Λευκωσίας-Αμμοχώστου». Η πόλη έρημη. Μοναδική ένδειξη αντίστασης, οι πυροβολισμοί από τους άνδρες στο Νοσοκομείο και τους εφέδρους στο Δασάκι. Πυροβολισμοί που άρχισαν να αραιώνουν, γιατί τα πυρομαχικά των εφέδρων ήταν πλέον μετρημένα. Οι διαταγές οι οποίες δόθηκαν από τον έφεδρο Ανθυπολοχαγό Γιαννάκη

Αρέστη (σήμερα Ταξίαρχος ε.α.) και τον έφεδρο Ανθυπολοχαγό Πάνο Ιωαννίδη ήταν: «Παραμένουμε στις θέσεις μας αμυνόμενοι. Οικονομία στα πυρομαχικά» και «Να βγουν παρατηρητές προς τη Λίμνη του Αγίου Λουκά και να αναφέρουν τις κινήσεις των αρμάτων - Να χρησιμοποιηθεί η βενζίνη από τις αποθήκες του Διοικητηρίου για να γίνουν βόμβες Μολότοφ - Εάν τα άρματα κινηθούν μέσα στην πόλη, θα αντιμετωπιστούν». Ακολουθώντας δίνουν εντολή στους ασυρματιστές: «Να γίνει προσπάθεια επικοινωνίας με το ΓΕΕΦ και την Κυβέρνηση, για να ζητηθούν ενισχύσεις - Τα άρματα από μόνα τους, χωρίς πεζοπόρα τμήματα, μόνο γραμμή αντιπαράταξης μπορούν να επιδιώξουν, προφανώς κατά μήκος του δρόμου προς το Λιμάνι - Η πόλη της Αμμοχώστου μπορεί να κρατηθεί». Ήσαν οι πρώτες ουσιαστικές διαταγές, μετά από τις «προδοτικές» εκείνες του Συνταγματάρχη Ζαρκάδα. Η πειθαρχία των οπλιτών προς τους νεαρούς Ανθυπολοχαγούς τους ήταν χαρακτηριστική. Μέσα σε συνθήκες κόλασης, όλοι και από μόνοι τους εξύψωσαν το ηθικό τους και κινήθηκαν όπως διατάχθηκαν. Όμως γύρω στις 17:30 ο Λοχαγός Κάτσιος με το τμήμα του (το Τμήμα του Νοσοκομείου) διατάχθηκε να ανασυνταχθεί στη Δερύνεια και είναι αυτός που κράτησε την γνωστή μέχρι και σήμερα, ακραία γραμμή προς την Αμμόχωστο. Οι μόνοι Έλληνες που είχαν απομείνει στην Αμμόχωστο ήσαν οι 32 έφεδροι στο Δασάκι των Δικαστηρίων και μια ακόμα ομάδα Εφέδρων, που είχαν επίσης εγκαταλειφθεί προδομένοι από την δική τους ηγεσία, στο Λιμάνι της Αμμοχώστου. Ήσαν οι έφεδροι, που τελικά αναγκάστηκαν να πέσουν στη θάλασσα για να σωθούν κολυμπώντας.

Τα Τούρκικα άρματα εν τω μεταξύ είχαν φθάσει στη Λίμνη του Αγίου Λουκά και κτυπούσαν διαρκώς. Την βενζίνη που έφαχναν οι Ελληνικές δυνάμεις για να κατασκευάσουν βόμβες-Μολότοφ, την είχε πάρει μαζί του ο Συνταγματάρχης Ζαρκάδας. Ελπίδα για εξασφάλιση ενισχύσεων μέσω του ΓΕΕΦ ή της Κυβέρνησης καμία. Το μεν Γενικό Επιτελείο δεν απαντούσε στις κλήσεις, ο δε Πρόεδρος της Δημοκρατίας και το Υπουργικό Συμβούλιο είχαν εγκαταλείψει την Λευκωσία. Και, το κρισιμότερο, τα πυρομαχικά των εφέδρων στην Αμμόχωστο είχαν εξαντληθεί. Η «σιγή πυρός» από τη Ελληνική πλευρά, έδωσε το τελικό σύνθημα στους Τούρκους για τελική επίθεση με όλα τα μέσα που διέθεταν. Η μοναδική Ελληνοκυπριακή επιλογή ήταν: ή να χαθούν αμαχητί (λόγω έλλειψης πυρομαχικών) ή να υποχωρήσουν. Η τελευταία πράξη γράφτηκε με την υποστολή της Ελληνικής σημαίας. Όσοι μπόρεσαν να ακούσουν - σχεδόν όλοι - βρέθηκαν «σε στάση Προσοχής να χαιρετούν την Γαλανόλευκη». Η Σημαία της Αμμοχώστου κατέβηκε, διπλώθηκε και παραδόθηκε στον αρχαιότερο Αξιωματικό. Αμέσως μετά δόθηκε η τελευταία διαταγή: «Να μαζευτεί ο οπλισμός - Άμεση υποχώρηση – Εγκαταλείψατε τις θέσεις μας, η Αμμόχωστος χάνεται....».

Στην πορεία τους αυτή οι Τούρκοι από την κοιλάδα της Μεσσαορίας, έδωσαν πολύ λίγες μάχες μέχρι να φτάσουν στην Αμμόχωστο. Και αυτό διότι οι Εθνική Φρουρά με κατακερματισμένες τις δυνάμεις της και χωρίς ηθικό, εγκατέλειπε τις θέσεις μάχης και μόνο στην θέα των Τουρκικών αρμάτων Μ-48. Και είχαν δίκιο. Αυτοί που τους έταξαν εκεί να αντισταθούν με «ένφηλντ» απέναντι σε άρματα, ήθελαν λίαν επιεικώς κρέμασμα! Όμως παρά ταύτα οι Τούρκοι παρέμεναν διστακτικοί σε αυτήν την προώθησή τους διότι όπως αναφέρει ο Τούρκος Δρ.Κιουτσούκ (τότε Αξιωματικός του Στρατού εισβολής) στο βιβλίο του «Νταλγκά, Νταλγκά», οι πληροφορίες που είχαν ήταν ότι οι Έλληνες μάζεψαν στρατό και θα επιτεθούν! Όπως αναφέρει, το βράδυ πριν την προέλασή τους προς την Αμμόχωστο, έμειναν άϋπνοι, περιμένοντας τους Έλληνες να τους ορμήσουν (και με δεδομένο τον φόβο του Τούρκου να πολεμήσει νύχτα)! Από την πολύ κούραση και την αϋπνία έβλεπαν τους ξερούς θάμνους που κουνιόνταν από τον ψυχρό νυχτερικό αεράκι, σαν στρατιώτες και τους πυροβολούσαν άσκοπα. Δυστυχώς για εμάς αυτή η αντεπίθεση δεν έγινε ποτέ! Ανικανότητα; Προδοσία; Μάλλον και τα δύο μαζί... από διαφορετικούς πρωταγωνιστές!

Μα ακόμα και όταν έφτασαν στην Αμμόχωστο οι Τούρκοι δίσταζαν να μπουν στην πόλη! Δεν μπορούσαν ποτέ να φανταστούν ότι την υπεράσπιζαν μερικές – χωρίς πυρομαχικά – διμοιρίες!

Σε όλη την πορεία τους οι Τούρκοι διέπραξαν τρομερές κτηνωδίες απέναντι στους τραυματίες ή τους αιχμάλωτους Εθνοφρουρούς. Τους μεν αιχμάλωτους τους εκτελούσαν ομαδικά (ομολογία του Δρ.Κιουτσούκ), τους δε τραυματίες, τους άφηναν στον δρόμο και με εξαιρετικό σαδισμό, πέρναγαν από πάνω τους ...οι ερπύστριες των τάνκς (μαρτυρίες επιζώντων στο ΓΕΕΦ)!

Η Αμμόχωστος είναι ακόμα ένα παράδειγμα στρατηγικής ήττας του ΓΕΕΦ, διότι μπορούσε να σωθεί. Με τις αντιφατικές διαταγές και την αδυναμία επιβολής της πειθαρχίας, που θα δημιουργούσε εκείνες τις δυνάμεις εφέδρων, οι οποίες θα μπορούσαν να σταλούν ως ενισχύσεις των υπερασπιστών της, χάθηκε η πόλη, που από τότε αποτελεί «πόλη φάντασμα» και διαρκές διαπραγματευτικό όπλο των Τούρκων.

Η 2η φάση της Εισβολής

Το γεγονός ότι ο ρόλος του Συνχη Ζαρκάδα και των ανθρώπων του είχε τελειώσει από την πρώτη μέρα, αποδείχθηκε μόλις ανακοινώθηκε η προσωρινή κατάπαυση πυρός, χάριν των δήθεν «συνομιλιών της Γενεύης». Με το πρόσχημα ότι «όφειλαν να επισκεφθούν το ΓΕΕΦ», ο Διοικητής Ζαρκάδας και το επιτελείο του εξαφανίστηκαν οριστικά εγκαταλείποντας όλα τα Τμήματα και την Αμμόχωστο χωρίς Στρατιωτική Διοίκηση...

Για την πόλη της Αμμοχώστου, η δεύτερη φάση της Εισβολής άρχισε ενωρίς το απόγευμα της 13ης Αυγούστου 1974 με βομβαρδισμό, και με δύο Τμήματα να προσπαθούν να την υπερασπιστούν: Ένα Τμήμα από 32 εφέδρους στο Δασάκι των Δικαστηρίων και ένα δεύτερο Τμήμα στο Νοσοκομείο της Πόλης, με επικεφαλής τον Λοχαγό Στέλιο Κάτσιο. Οι έφεδροι στο Δασάκι χωρίς Διοίκηση. Ο αρχαιότερος από τους Αξιωματικούς έπρεπε να αναλάβει τη Διοίκηση. Έτυχε να είναι ο έφεδρος Ανθυπολοχαγός Πάνος Ιωαννίδης.

Οι εχθροπραξίες συνεχίστηκαν μέχρι και το μεσημέρι της Πέμπτης 15ης Αυγούστου 1974. Το απόγευμα της ημέρας εκείνης:

- Ο βομβαρδισμός εντάθηκε,
- οι Τούρκοι πύκνωσαν τα πυρά από τα Τείχη,
- κάποιος φορητό ραδιόφωνο μετέδιδε ότι «τα τουρκικά άρματα κατευθύνονται προς την Αμμόχωστο, κινούμενα χωρίς αντίσταση, χωρίς τη συνοδεία πεζικού και με μέγιστη ταχύτητα στον αυτοκινητόδρομο Λευκωσίας-Αμμοχώστου».

Η πόλη έρημη. Μοναδική ένδειξη αντίστασης, οι πυροβολισμοί από τους άνδρες στο Νοσοκομείο και τους εφέδρους στο Δασάκι. Πυροβολισμοί που άρχισαν να αραιώνουν, γιατί τα πυρομαχικά των εφέδρων ήταν πλέον μετρημένα... Με το βλέμμα περισσότερο παρά με λόγια, αντάλλαξα κάποιες γρήγορες σκέψεις με τον αμέσως επόμενο έφεδρο Ανθυπολοχαγό Γιαννάκη Αρέστη (σήμερα Ταξίαρχος ε.α.). Γνωρίζαμε ότι έπρεπε να δοθούν διαταγές... Διαταγή Πρώτη: «Παραμένουμε στις θέσεις μας αμυνόμενοι. Οικονομία στα πυρομαχικά».

Διαταγή Δεύτερη: «Να βγουν παρατηρητές προς τη Λίμνη του Αγίου Λουκά και να αναφέρουν τις κινήσεις των αρμάτων - Να χρησιμοποιηθεί η βενζίνη από τις αποθήκες του Διοικητηρίου για να γίνουν βόμβες Μολότοφ - Εάν τα άρματα κινηθούν μέσα στην πόλη, θα αντιμετωπιστούν».

Διαταγή Τρίτη: «Να γίνει προσπάθεια επικοινωνίας με το ΓΕΕΦ και την Κυβέρνηση, για να ζητηθούν ενισχύσεις - Τα άρματα από μόνα τους, χωρίς πεζοπορά τμήματα, μόνο γραμμή αντιπαράταξης μπορούν να επιδιώξουν, προφανώς κατά μήκος του δρόμου προς το Λιμάνι - Η πόλη της Αμμοχώστου μπορεί να κρατηθεί».

Ήσαν οι πρώτες ουσιαστικές διαταγές, μετά από τις προδοτικές εκείνες του Συνχη Ζαρκάδα. Η πειθαρχία των εφέδρων Αξιωματικών και Οπλιτών προς τον 29χρονο Ανθγό Διοικητή ήταν εκπληκτική. Μέσα σε συνθήκες κόλασης, όλοι και από μόνοι τους εξύψωσαν το ηθικό τους και κινήθηκαν όπως διατάχθηκαν. Αρχίσαμε να νιώθουμε πως «ίσως δεν είχαν χαθεί τα πάντα»...

Όμως, η προδοσία της Αμμοχώστου δεν ήταν γραμμένο να ανατραπεί. Αφηγείται, γι' αυτές τις τελευταίες ώρες, ο τότε Λοχαγός Στέλιος Κάτσιος:

«...Γύρω στις 4:30 το απόγευμα ξεκίνησα (από το Νοσοκομείο) σε μια προσπάθεια να επανακτήσω επαφή με το Τάγμα μου... Στη διαδρομή βρήκα το Τμήμα του έφεδρου Ανθγού Πάνου Ιωαννίδη, που υπερασπιζόταν την περιοχή κοντά στην κλινική ΛΟΥΚΙΑ και το τουρκοκυπριακό Λύκειο. Συνάντησα επίσης τον συνάδελφό μου Γιώργο Χατζηκωνσταντίνου, με τον οποίο αντάλλαξα κάποιες απόψεις, που με οδήγησαν στο συμπέρασμα ότι το Τάγμα μου είχε μετακινηθεί.

Μη έχοντας τρόπο επικοινωνίας επέστρεψα στο Νοσοκομείο, όπου άρχισε η τελευταία μεγάλη μάχη. Τα αεροπλάνα βομβάρδιζαν συνεχώς και τα πυρά των αρμάτων ήταν καταγιστικά. Και ενώ τα πάντα έμοιαζαν με κόλαση, ήρθε με αγγελιαφόρο εντολή από το Τάγμα να συμπύξω το Τμήμα μου στην περιοχή Δερύνειας, πράγμα που έγινε».

Το Τμήμα του Νοσοκομείου πράγματι ανασυντάχθηκε στη Δερύνεια και κράτησε την γνωστή μέχρι και σήμερα, ακραία γραμμή προς την Αμμόχωστο. Καθ' οδόν προς τη Δερύνεια, ο Λοχαγός Κάτσιος πέρασε από το δικό μας Τμήμα και μας ενημέρωσε για τις κινήσεις του.

Του ευχηθήκαμε «καλή τύχη» και τον παρακαλέσαμε να μας αφήσει όσα πυρομαχικά του περίσσευαν. Δεν του είχε απομείνει τίποτε...

15 Αυγούστου 1974, ώρα 6:20 το απόγευμα:

Οι μόνοι Έλληνες που εμείς γνωρίζαμε ότι είχαν απομείνει στην Αμμόχωστο ήταν οι 32 έφεδροι στο Δασάκι των Δικαστηρίων. Πολύ αργότερα πληροφορηθήκαμε για μια ακόμα Ομάδα Εφέδρων, που είχαν επίσης εγκαταλειφθεί προδομένοι από την δική τους ηγεσία, στο Λιμάνι της Αμμοχώστου. Ήσαν οι έφεδροι, που τελικά αναγκάστηκαν να πέσουν στη θάλασσα για να σωθούν κολυμπώντας.

Στο μεταξύ:

- Τα άρματα είχαν φθάσει στη Λίμνη του Αγίου Λουκά και κυτπούσαν διαρκώς.
- Την βενζίνη που ψάχναμε, για την κατασκευή των -ίσως σωτήριων- βομβών Μολότοφ, την είχε πάρει μαζί του ο Συνχης Ζαρκάδας.
- Ελπίδα για εξασφάλιση ενισχύσεων μέσω του ΓΕΕΦ ή της Κυβέρνησης καμία. Το μεν Γενικό Επιτελείο δεν απαντούσε στις κλήσεις, ο δε Πρόεδρος της Δημοκρατίας και το Υπουργικό Συμβούλιο είχαν εγκαταλείψει την Λευκωσία.
- Και, το κρισιμότερο, τα πυρομαχικά των εφέδρων στην Αμμόχωστο είχαν εξαντληθεί.

Η «σιγή πυρός» από τη δική μας πλευρά, έδωσε το τελικό σύνθημα στους Τούρκους.... Η μοναδική επιλογή ήταν: Ή να χαθούμε ΑΜΑΧΗΤΙ ή να υποχωρήσουμε. Πεσμένοι όπως είμαστε στο χώμα, γύρισα και κοίταξα τον Ανθγό Αρέστη, θέλοντας να μοιραστώ μαζί του την αγωνία μου. Γνώριζα, βέβαια, πως «η ευθύνη για την όποια απόφαση ανήκε στον αρχαιότερο που διοικούσε». Δεν θυμούνται αν ήμασταν δακρυσμένοι, ούτε και έχει σημασία. Σημασία έχουν μόνο οι τρεις λέξεις που μου είπε ο Γιαννάκης: «Πάνο, την Σημαία»...

Χωρίς να περιμένει απάντηση, σηκώθηκε μέσα στη κόλαση και προχώρησε προς τον ιστό με τη Σημαία του Διοικητηρίου Αμμοχώστου. Σηκώθηκα πίσω του.

Διαταγή Τέταρτη: «Υποστολή της Σημαίας».

Όσοι μπόρεσαν να ακούσουν -σχεδόν όλοι- βρέθηκαν «σε στάση Προσοχής να χαιρετούν την Γαλανόλευκη». Η Σημαία της Αμμοχώστου κατέβηκε, διπλώθηκε και παραδόθηκε στον αρχαιότερο Αξιωματικό.

Όλοι πλέον γνώριζαν την Διαταγή που θα ακολουθούσε.

Διαταγή Πέμπτη, η τελευταία: «Να μαζευτεί ο οπλισμός - Άμεση υποχώρηση - Εγκαταλείπουμε τις θέσεις μας, η Αμμόχωστος χάνεται....»

Ο επίλογος της 15ης Αυγούστου 1974 γράφτηκε στη Δερύνεια, όπου δεχθήκαμε την ανακούφιση του Λοχαγού Κάτσιου που μας είδε ζωντανούς, αλλά και στο Φρέναρος, όπου είχαμε κακό συναπάντημα με τον ατιμώρητο προδότη Συνχη Ζαρκάδα, για να ακούσουμε την σαρκαστική απορία του:

«Μπά, κύριε Ανθυπολοχαγέ, σωθήκατε όλοι!»

Ευλικρινά, θα ήθελα να μου είχε περισσέψει μια τελευταία σφαίρα...

Η 3η φάση της Εισβολής

Είναι ο άγνωστος διάρκειας μακροχρόνιος αγώνας, που η σφαγμένη Κύπρος οφείλει να διεξάγει.

Όμως, το **ΕΑΝ ΜΠΟΡΕΙ ΠΟΤΕ**

μέσα από τα ειρωνικά χειροκροτήματα του εχθρού, όταν αφελείς Έλληνες χορεύουν μπροστά του,

- ή μέσα από τις φιλοσοφίες και τα χαμόγελα ρηχών Ελλήνων πολιτικάντηδων, όταν ξένοι Βουλευτές και άλλοι βάρβαροι αποκτούν σε τιμές ευκαιρίας τις κλεμμένες περιουσίες των Ελλήνων της Κύπρου,
- ή μέσα από επιχειρηματικές δραστηριότητες με τον κατακτητή που εισέβαλε, έσφαξε, βίασε και ξεριζώσε τα ιερά και τα όσια μας,
- ή εξορίζοντας την ενίσχυση της άμυνάς μας,
- ή προσκαλώντας με τη συμπεριφορά μας άθλια «Σχέδια Λύσης»,
- ή μεθοδεύοντας -εμείς οι ίδιοι- την οικονομική εξαθλίωση του τόπου,
- ή ακόμα, αναγνωρίζοντας με την συμπεριφορά μας το έγκλημα της Εισβολής και της Κατοχής, εξουδετερώνοντας την ευρωπαϊκή μας κατάκτηση και εξευτελίζοντας την αξιοπρέπεια της Κυπριακής Δημοκρατίας,
- όταν δηλαδή η κύρια επιδίωξη των δήθεν ηγετών του Ελληνισμού είναι «πώς θα γίνουν αρεστοί στον Εχθρό για να αποκτήσουν εξουσία»,
- όταν δηλαδή το μέλημα και κατάντημα είναι «πόσα θα πάρουμε χωρίς τίποτε να δώσουμε στον Τόπο μας»,
- όταν δηλαδή μερικοί είμαστε έτοιμοι να ζητιανέψουμε από τον εχθρό «την άδεια του για να περπατήσουμε στα δικά μας χώματα, να επιτρέψει την επίσκεψη στα δικά μας σπίτια και να επιτρέψει την ΥΠΟ ΚΑΤΟΧΗ εγκατάσταση μας στην έγκλειστη περιοχή της προδομένης Αμμοχώστου, αδιαφορώντας για την τύχη των άλλων ξεριζωμένων»
- και όταν έχουμε εντελώς λησμονήσει πως «ού περί χρημάτων, αλλά περί Αρετής, Τιμής και Αξιοπρέπειας τον Αγώνα οφείλουμε ποιούμενοι»,

Εάν λοιπόν, με αυτά τα δεδομένα ο οποιοσδήποτε ΑΓΩΝΑΣ ΓΙΑ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ -όσο μακροχρόνιος και εάν είναι- ΜΠΟΡΕΙ ΠΟΤΕ ΝΑ ΕΠΙΤΥΧΕΙ, θα χρειαστεί να το εξηγήσει ο κάθε σημερινός Έλληνας, όταν ερωτηθεί από τα παιδιά και τα εγγόνια του:

«Γιατί ξεχάσατε τόσο εύκολα τα όσα ζήσατε και γιατί δεν αντιστέκεστε τώρα που μπορείτε; Εάν, μετά από τόσα χρόνια «δήθεν Αγώνα» ΕΔΩ θα καταλήγατε, Ευρωπαίοι Έλληνες της Κύπρου και της Ελλάδας, ΓΙΑΤΙ δεν ολοκληρώσατε την προδοσία τότε, το 1974; Ή μήπως, όλα αυτά τα χρόνια χρειαζόντουσαν για να μεθοδευτεί το ΑΛΛΟΘΙ για τους Ξένους Βάρβαρους και για

τους Ντόπιους Εφιάλτες, ούτως ώστε η ΤΕΛΙΚΗ ΠΑΡΑΔΟΣΗ να θεωρείται πλέον ως πράξη εθνικής σοφίας;»

Κάποιου όμως τα εγγόνια θα έχουν το δικαίωμα να ρωτήσουν και κάτι ακόμα:

«Γιατί την φύλαξες τη Σημαία, παππού; Απλώς και μόνο...για να δακρύζεις στις 15 του κάθε Αυγούστου; Και δεν είναι αυτό υποκρισία;»

Αυτός ο παππούς επιθυμεί να μπορεί εκείνη την ώρα να απαντήσει με αξιοπρέπεια:

Εγώ, αντιστάθηκα μέχρι το τέλος...

